

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 5 Temmuz 2013
Nr. Ref.: RK459/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI120/12

Başvurucu

Vahide Braha

Priştine Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 1419/2011 sayı ve 17 Temmuz 2012 tarihli kararı ile Kamu Savcısının KMLC. nr. 81/12 sayı ve 9 Ağustos 2012 tarihli tebligatı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu, Priştine mukimi Bayan Vahide Braha (bundan sonra: başvuru) dır.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, temsilcisi ve onun müvekkili J.H.'ye belirtilmemiş tarihlerde teslim edilmiş olan Ac. nr. 1419/2011 sayı ve 17 Temmuz 2012 tarihli Priştine Bölge Mahkemesi kararı ile KMLC. nr. 81/12 sayı ve 9 Ağustos 2012 tarihli Kamu Savcısı'nın tebligatına itiraz etmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucu, itiraz konusu karar ve Kamu Savcılığının tebligatıyla Anayasa'nın güvence altına aldığı adil ve tarafsız yargılanma hakkı (31. madde) ve kanun yollarına başvurma hakkının (32. madde) ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Kosova Cumhuriyeti Anayasası (bundan sonra: Anayasa)'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa (bundan sonra: Yasa)'nın 20. maddesi ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (bundan sonra: İçtüzük)'nün 56. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 11 Kasım 2012 tarihinde başvurusunu Anayasa Mahkemesi'ne teslim etmiştir.
6. Anayasa Mahkemesi Başkanı 30 Aralık 2012 tarihinde çıkardığı GJR. KI 120/12 sayılı kararla Üye Snezhana Botusharova'yı raportör yargıç olarak görevlendirmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH KI 120/12 Üyeler Robert Carolan (başkan), Altay Suroy ve Ivan Čukalović'ten oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
7. Anayasa Mahkemesi başvurunun KI120/12 numara ile kaydedildiğini 13 Ocak 2013 tarihinde başvuru ve Priştine Temel Mahkemesi'ne bildirmiştir.
8. Ön İnceleme Heyeti 5 Temmuz 2013 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliği hakkında karar almasını önermiştir.

Olguların Özeti

9. Başvurucu, Priştine Belediye Mahkemesi'nde bir sözleşmenin feshine ilişkin bir dava için Priştine mukimi J. H.'yi temsil etmek üzere 8 Mayıs 2009 tarihli yazılı vekaletle yetkilendirilmiştir.

10. Priştine Belediye Mahkemesi 11 Haziran 2009 tarihinde çıkardığı C.nr. 1266/07 sayılı kararla başvuruçunun temsil ettiği davacı J.H.'nin dava dilekçesini temelden yosun olarak reddetmiştir. Bu karar yasal temsilci olarak başvuruçuya 6 Temmuz 2009 tarihinde teslim edilmiştir.
11. Başvuruçucu, müvekkilini temsil ederek Çekişmeli Yargı Usulü Yasası'nın 181.1 fıkrası uyarınca Priştine Belediye Mahkemesi'nin C.nr.1266/07 sayı ve 11 Haziran 2009 tarihli kararına Priştine Bölge Mahkemesi nezdinde 22 Temmuz 2009 tarihinde itiraz etmiştir.
12. Priştine Bölge Mahkemesi 29 Aralık 2010 tarihinde çıkardığı Ac. Nr. 1167/2009 sayılı kararla J. H.'nin temsilcisi olan başvuruçunun C. nr. 1266/07 sayı ve 11 Haziran 2009 tarihli Priştine Belediye Mahkemesi kararına karşı itirazını reddetmiştir. Bölge Mahkemesi karar gerekçesinde şunu belirtmiştir: *Dava dosyasındaki evrakta yer alan 30 sıra numaralı teslim tesellüm pusulasından itiraz edilen ilk derece mahkemesi kararının davacı vekili Avukat Vahide Braha'ya 06.07.2009 tarihinde teslim edildiği, davacı vekilinin ise 22.07.2009 tarihinde itiraz dilekçesi sunduğu anlaşılmakta olup itirazın yasal süre geçtikten sonra yapıldığı ortaya çıkmaktadır.*
13. Müvekkilinin yasal temsilcisi olarak başvuruçucu 25 Ocak 2011 tarihinde Priştine Belediye Mahkemesi'ne eski hale getirme dilekçesi vermiş, Çekişmeli Yargı Usulü yasası 107, 110 ve 11. madde hükümleri uyarınca ilk derece mahkemesi kararını teslim almadığını ileri sürmüştür.
14. Priştine Belediye Mahkemesi 26 Nisan 2011 tarihinde dilekçeyi Priştine Bölge Mahkemesi'ne göndermiştir.
15. Priştine Bölge Mahkemesi 31 Mayıs 2011 tarihinde Priştine Belediye Mahkemesi'ne gerekli soruşturma/rapor sunma konusunda dilekçe göndererek "*davacı vekilinin talebinden kaynaklı usule ilişkin ikircimlerin kaldırılması doğrultusunda harekete geçmesini*" talep etmiştir.
16. Priştine Bölge Mahkemesi'nin talebi üzerine Belediye Mahkemesi 5 Ekim 2011 tarihinde bir açık duruşma yaparak Priştine Belediye Mahkemesi'nin C. nr. 1266/07 sayılı kararının teslimi görüşülerek açıklığa kavuşturulmuştur.
17. Priştine Belediye Mahkemesi aynı tarihte C. nr. 1266/07 kararı çıkararak başvuruçunun yasal süre geçtikten sonra eski hale getirme dilekçesini reddetmiştir. Priştine Belediye Mahkemesi, kararında ilk derece mahkemesinin ikinci derece mahkemesi emri uyarınca usule ilişkin tüm tedbirleri alarak avukatın söz konusu kararın teslimiyle ilgili herhangi bir uyarısının olmadığını ve kararın bu şekilde teslimini mahkemeye bildirmeyip 22.07.2009 tarihinde teslim edilen ilk derece mahkemesi kararına itiraz dilekçesi sunmuş, ancak itiraz konusunu belirtmeksizin sadece yasal süre içerisinde itirazını yaptığını belirtmiştir.
18. Belirtilmemiş bir tarihte, müvekkilinin avukatı olarak başvuruçucu Belediye Mahkemesi'nin 5 Ekim 2011 tarih ve C. Nr. 1266/07 sayılı kararına itiraz etmiştir.

19. Bölge Mahkemesi 17 Temmuz 2012 tarihinde Ac. Nr. 1419/2011 sayılı kararı çıkararak başvuruçunun itirazını kabul edilmez olarak reddetmiştir. Bölge Mahkemesi kararında *Priştine Bölge Mahkemesi Heyeti, Çekişmeli yargı Usulü Yasası'nın 194. maddesiyle bağlantılı 208. madde hükmü uyarınca itiraz edilen karar görüşmüş, akara itiraz edilemeyeceğini tespit etmiştir. Heyet hakkında itiraz hakkı bulunmaya karara itiraz edildiğini tespit etmiş olup, Çekişmeli Yargı Usulü Yasası'nın 196. maddesi gereğince karara itiraz edilemeyeceği sonucuna varmıştır.*
20. Belirtilmemiş bir tarihte, müvekkilinin avukatı olarak başvuru Devlet Savcılığı'na kanun yararına bozma dilekçesi vermiştir.
21. Devlet Savcılığı 9 Ağustos 2012 tarihinde KMLCnr. 81/12 sayılı kararı çıkararak C. Nr. 1266/07 sayı ve 5 Ekim 2011 tarihli Belediye Mahkemesi kararı ile Ac. Nr. 1419/2011 sayı ve 17 Temmuz 2012 tarihli Priştine Bölge Mahkemesi kararı hakkında başvuruçunun kanun yararına bozma talebini reddetmiş ve *Devlet Savcılığı kanun yararına bozma dilekçesi sunmak için yasal zemin tespit emiştir* ifadesini kullanmıştır.

Başvuruçunun İddiaları

22. Başvuruçunun, ilk ve ikinci derece mahkemelerinin karar aldıkları esnada Anayasa'nın 31 ve 32. maddeleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 13 (1) fıkrasıyla güvence altına alınan itiraz hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Bu davayı yürüten hakim Sözleşme'nin 6.1 fıkrasının gerektirdiği şekilde tarafsız olmadığını belirtmiştir.
23. Başvuruçunun ayrıca ikinci derece mahkemesi sıfatıyla çıkardığı kararda dava tarafının itiraz hakkı bulunmadığını beyan ettiğinde ilk derece mahkemesinin etkisi altında olduğunu ve dava dosyası ile itiraz gerekçelerinin incelemediğini belirtmiştir.
24. Başvuruçunun aşağıya alıntılanan taleple Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur:

Anayasa Mahkemesi'nden Çekişmeli Yargı Usulü Yasası'nın öngördüğü yazışmaların müdahil taraflara teslimi ve önceki hale getirme imkanıyla ilgili olarak Anayasa, Çekişmeli Yargı Usulü Yasası ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ihlali bulunup bulunmadığını değerlendirip yorumlamasını talep ediyorum.

Başvurunun Kabul Edilirliği

25. Başvurunun esas incelemesine geçmeden önce Mahkeme, başvuruçunun Anayasa'da belirtilen Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa ve Mahkeme İçtüzüğünde açıklanan kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
26. Mahkeme bu anlamda Anayasa'nın 113.1 fıkrasına atıfta bulunur. Fıkra şöyledir: *Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.*

Anayasa'nın 113.7 fıkrası da şöyledir:

Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

27. Mahkeme ayrıca Yasa'nın 48. maddesini de dikkate alır. Madde şöyledir: *İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.*
28. Mahkeme bununla ilgili olarak bireylerin kamu otoriteleri tarafından Anayasa ile güvence altına alınan bireysel hak ve özgürlüklerin ihlalleri hakkında başvuru yapabileceklerini tespit etmiştir. İşlem veya işlemsizlik doğrudan başvurucuyu etkilemelidir (bkz. *Amuur v. Fransa, no 19776/92, AİHM, 25 Haziran 1996 tarihli karar*).
29. Mevcut başvuruda başvurucunun davada müdahil olmayıp müdahil taraflardan birinin yasal temsilcisi olduğunu, kamu otoritelerinin işlemlerinden etkilenen başka bir kişi adına hareket ettiği tespit etmiştir. Adına başvuruda bulunduğu kişi müvekkili J. H.'dir. Başvurucu müvekkilinin bireysel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiasıyla başvurmayıp, kendi bireysel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiasıyla başvurmuştur. Yukarıda belirtildiği şekilde derece mahkemelerindeki yargılama süreçlerinde yasal hükümler çerçevesinde kendi haklarının aranması için müdahil taraf olmadığı görülmektedir. O, müvekkili tarafında vekalet verildiği şekilde yasal kıstasları yerine getirip yasal sürelerle riayet ederek müvekkilinin haklarını koruması gereken meslek sahibidir.
30. Bu nedenle Mahkeme, Anayasa ile güvence altına alınmış bireysel haklarının kamu otoritelerince ihlal edilmediğinden başvurucunun Anayasa'nın 113. madde 7. fıkrası uyarınca yetkili taraf sayılamayacağını tespit etmiştir.
31. Başvurucunun müvekkilinin Anayasa Mahkemesi nezdinde temsil etme vekaleti olmuş ve yasal temsilcisi olarak onun adına hareket etmiş olsa bile başvurudaki iddiasını yeterince kanıtlamamıştır. Müvekkilinin Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle güvence altına alınan haklarının derece mahkemeleri tarafından ihlal edildiğini kanıtlayacağı varsayılarak "Anayasa ile güvence altına alındığı şekilde idari veya adli makamların onun haklarını ihlal ettikleri" yönünde geçerli herhangi bir delil veya olgu sunmamıştır (bkz. *Vanek – Slovakya Cumhuriyeti, no: 53363/99, AİHM 'nin 31 Mayıs 2005 tarihli kabul edilmezlik kararı*).
32. Anayasa'ya göre Anayasa Mahkemesi derece mahkemeleri kararlarının görüşüldüğü dördüncü derece mahkemesi değildir. Derece mahkemelerinin rolü maddi hukuka ilişkin kuralları yorumlanıp uygulanmaktır (bkz. *mutatis mutandis, Garcia Ruiz v. İspanya, No: 30544/96, AİHM'nin 21 Ocak 1999 tarihli kararı 28. paragrafı*).

33. Anayasa Mahkemesi, delillerin doğru sunulup sunulmadığını ve başvurucuya adil yargılama yapılması anlamında usullerin, bir bütün olarak ele alındığında, gerektiği şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirebilir (bkz. *mutatis mutandis*, Edwards – Birleşik Krallık 13071/87 sayı ve 10 Temmuz 1991 tarihli kabul edilmiş dava başvurusu hakkında Avrupa İnsan Hakları Komisyonunun Raporu vb.).
34. Öyle ki yargılama usulü bir bütün olarak ele alındığında herhangi bir şekilde hakkaniyetsiz ve keyfi olduğunu tespit etmeye Mahkeme yetkili değildir (bkz. *Vanek – Slovakya Cumhuriyeti*, no: 53363/99, AİHM 'nin 31 Mayıs 2005 tarihli kabul edilmezlik kararı).

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.1 ve 113.7 fıkraları, Yasa'nın 20 ve 48. maddeleri ile İçtüzüğü'nün 36. kuralı 2.b bendi uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 5 Temmuz 2013 tarihinde yapılan duruşmasında:

- I. Oybirliğiyle başvurunun kabul edilmez olarak reddine,
- II. Oyçokluğuyla başvurucunun yetkili taraf olmadığına,
- III. Oyçokluğuyla başvurunun açıkça temelden yoksun olduğuna
- IV. Kararın taraflara bildirilmesine,
- V. Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca Resmi Gazete'de yayımlanmasına karar verilmiştir.
- VI. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza